

Stručni rad

UDK 81:929Višić M.

Boban BATRIĆEVIĆ (Cetinje)

Fakultet za crnogorski jezik i književnost Cetinje

boban.batricevic@fcjk.me

**IN MEMORIAM:
DR MARKO VIŠIĆ (1942-2023)**

Dr Marko Višić rođen je 18. I 1942, godine u Oklaju kod Knina. Na Odjeljenju za klasične studije Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu diplomirao 1966. godine i na istoimenome odjeljenju magistrirao marta 1971. Doktorirao na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, januara 1989. Kao profesor Univerziteta na Filozofskome fakultetu u Nikšiću na Studijskome programu za Istoriju predavao je Opštu istoriju starog vijeka (Bliski i Daleki istok, Heladu i Rim) i klasični latinski jezik dok je na Studijskome programu za Filozofiju predavao starohelenski jezik. Kako je navedeno u mnogim njegovim biografijama, profesor Višić se bavio „dugogodišnjim istraživanjem ranoga mišljenja i spekulativne misli drevnih naroda; duhovnog i vjerskog života starih Egipćana, Sumerana, Akađana, Vavilonjana, Hebreja, Helena i Rimljana; antičke filosofije i filosofije uopšte te medicine, muzike i književnosti. Iz egiptologije, sumerologije, asiriologije i antikologije, objavio je oko dvije stotine rasprava, eseja, studija, prikaza, monografija i prevoda sa starohelenskog, latinskog, engleskog, francuskog, njemačkog, italijanskog i ruskog jezika.“

Profesora Višića imao sam prilike upoznati 2007. godine tokom prve godine studija Istorije na Filozofskome fakultetu u Nikšiću. Predavao nam je četiri predmeta u dva semestra, predmete koje smo kolokvijalno zvali „Stari vijek“, „Grčka i Rim“ te „latinski“. Ne znam mogu li to reći za nekoga drugog profesora, ali za profesora Višića mogu potvrditi da tokom čitave godine nije propustio nijedno predavanje. Bio je redovan kao oficir, po njemu ste znali i koji je dan i koji je sat. Tu svoju osobinu pripisivao je rigidnosti sistema u internatu đe je završio svoje srednje obrazovanje. Za mlade ljude koji su tek izašli iz gimnazijskih klupa susret s profesorom Višićem bio je fascinant. Odudarao je od stereotipa današnjega crnogorskog univerzitetskog profesora, kako svojim načinom predavanja tako i u neposrednoj komunikaciji sa studentima. Više je naličio profesorima klasičnih nauka s Oksforda ili Kembridža, zanesenjaka koji je živio život onoga čime se bavi – a to su drevne civilizacije i prevođenje starovjekovnih knjiga u kojima je zapisana kulturna memorija čovječanstva. Profesor Višić bio je jedan od rijetkih s katedre koji je istoriju predavao kroz filozofiju i književnost i koji je pred mlade studente postavljao filozofske dileme i probleme. Takođe, ulagao je puno napora da kod studenata probudi kritički duh, želju za saznanjem i preispitivanjem nametnutih kanona. Uživao je kritički obrađivati svete knjige i religijske institucije i to kroz razgovor sa slušaocima. Bilo da je predavao Asiriju, Hetite ili Grčku, profesor Višić je pravio puno paralela s današnjim poimanjem tih nestalih svjetova pokazujući domete drevnih civilizacija kroz aktuelni način razmišljanja i egzistencije. Svojim je znanjem uticao na mnogo mladih generacija šireći njihove horizonte van uske struke za koju se specijalizuju. Nakon završetka studija ostao sam u prijateljskom kontaktu s profesorom Višićem. Kad sam čuo da ga Univerzitet Crne Gore i Studijski program za Istoriju više ne angažuju na predmetima koje je predavao, ošeo sam i sam ogorčenje znajući da se time nove generacije amputiraju kontakta sa znanjem koje ih je moglo učiniti kvalitetnijima i kritičkijima. No, tim gestom nije izgubio Višić, izgubio je Univerzitet Crne Gore slijepošću svoje tadašnje politike i odnosa prema ljudima.

Posljednjih godina ipak, profesor Marko Višić nije izgubio kontakt s visokoškolskim institucijama u Crnoj Gori. Zahvaljujući prije svega prednosti Aleksandra Radomana, Višić je intenzivno sarađivao s Fakultetom za crnogorski jezik i književnost. U sklopu priprema za akreditaciju master programa Crnogorski jezik i književnost Višić se 2018. godine prihvatio se posla koncipiranja dva izborna predmeta – Književnost drevnog Bliskog Istoka i antike te Civilizacija drevnog Bliskog Istoka i antike. U okviru novopokrenute biblioteke prijevoda djela svjetske književnosti na crnogorski jezik, Fundamenta Civilisationis, FCJK je u periodu od 2019. do 2021. godine objavio 8

knjiga koje je preveo Marko Višić. Riječ je o Homerovim spjevovima *Ilijada* i *Odiseja*, potom *Epu o Gilgamešu*, Hesiodovim spjevovima *Teogonija* i *Poslovi i dani*, *Antologiji stare helenske lirike*, *Književnosti drevnoga Bliskog Istoka*, Vergilijevoj *Ajneidi* i Ovidijevim *Metamorfozama*. Svako od tih izdanja opremljeno je dragocjenim obimnim studijama koje na najbolji način reflektuju izuzetnu Višićevu erudiciju i koje bi mogle funkcionisati i kao zasebne monografije o tim djelima. Njegove prijevode prate i iscrpni komentari, što ova izdanja čini posebno vrijednim. U dugim razgovorima s urednicima tih izdanja profesor Višić je uvijek isticao zadovoljstvo što je preko – kako je on volio istaći – „prvih metričkih“ prijevoda djela klasične starine, zadužio Crnu Goru, ali i „slovenski svijet“. Nažalost, namjeru da dovrši započeti prijevod Miltonovog *Izgubljenog raja* te da u izdanju FCJK objavi još nekoliko prijevoda na crnogorski jezik – poput *Egipatske knjige mrtvih* – preduhitрила je smrt.

Odlaskom Marka Višića otišla je osoba koja je sa sobom nosila ogromno znanje. Bojim se da dugo ova država neće biti u prilici da se na njenoj visokoškolskoj i naučnoj sceni pojavi persona poput Marka Višića. Ostaje međutim utjeha, da će njegova brojna djela krasiti police mnogih biblioteka.